
EY ja Suomen alkoholipolitiikka

Länsi-Euroopan taloudellinen yhdentymisen aiheuttaa sisäisiä muutospaineita siinä mukana oleville maille, myös Suomelle, vaikka se ei tavoittelekaan Euroopan yhteisöjen jäsenyyttä eikä pyri EY:n sisämarkkinoille. Kun yhdentymisen tavoitteena on tavaroiden, pääomien ja ihmisten vapaa liikkuminen EY:n alueella, muutospaineet ja yhdenmukaistamisvaatteet kohdistuvat niin verotusta kuin sosiaaliturvaa, niin valtioiden elinkeinoelämälle antamaa tukea kuin laitteiden teknistä tarkastustakin koskeviin säädöksiin. Vaikka Suomen ja EY:n välillä säilyvät rajat ja niihin liittyvät tulli- ja passimuodollisuudet, myös Suomeen kohdistuvat harmonisointipaineet ovat tuntuvia.

Integraatiokeskustelu on Suomessa tähän saakka keskittynyt lähinnä taloudellisiin ja kaupallisiin seikkoihin. Yhdentymisen vaikutukset hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuuteen ja esimerkiksi alkoholiolojen kehitykseen ovat jääneet sivuasiaksi. Selkeää vastausta vailla on kysymys, millaisia uhkia taloudellinen yhdentymisen aiheuttaa hyvinvointipolitiikalle ja mitä rajoja se sille asettaa.

Alkoholipolitiikka on yksi suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan rakennuspuista. Alkoholin kulutus ja alkoholihaitat on meillä kyetty pitämään moniin muihin maihin verrattuna kohtuullisella tasolla. Suomi on toimintaohjelmassaan "Terveyttä kaikille vuoteen 2000 mennessä" sitoutunut WHO:n tavoitteeseen laskea alkoholin kulutusta. Näistä syistä on tärkeää, että maamme voi jatkaa ja kehittää omaa alkoholipolitiikkaansa ilman, että osallistuminen taloudelliseen yhdentymiseen asettaa sille esteitä.

Millaisia haasteita ja uhkia Suomen alkoholipolitiikkaan sitten kohdistuu?

Tiedossa ei ole, että EY:ssä olisi asetettu itse monopolijärjestelmää kyseenalaiseksi. Suomen ohella myös Ruotsissa, Norjassa ja Islannissa,

jotka pyrkivät mukaan yhdentymiskehitykseen hakematta EY:n jäsenyyttä, on valtion alkoholimonopoli. Paineet kohdistunevatkin ennen muuta alkoholin verotukseen ja kauppaan.

Tavoitteena EY:n sisällä on alkoholin verotuksen yhdenmukaistaminen. Se johtaisi eräissä maissa, mm. Tanskassa, veron ja myös alkoholin hinnan tuntuvaan laskuun. Samalla se veisi mahdollisuuden käyttää hintapolitiikkaa alkoholin kulutuksen sääntelyyn. Epäselvää on, missä määrin Suomi ja muut EY:n ulkopuolelle jäävät, mutta yhdentymiseen osallistuvat maat joutuisivat sopeuttamaan alkoholin verotusta EY:n tavoitteisiin.

Suomen näkökulmasta on olennaista myös se, voiko Alko vastaisuudessaakin monopoliasemaansa perustuen päättää alkoholin tuonnista vai rajoittaako mukanaolo yhdentymisessä sitä jollakin tavalla. Erityisesti viiniä tuottaville EY:n jäsenmaille olisi tärkeää saada mahdollisimman vapaasti markkinoida ylijäämäviiniään.

Yhdentymisprosessin edetessä EY saattaa nostaa esille maamme alkoholipolitiikkaa koskevia vaatimuksia, jotka vielä eivät ole näköpiirissä. Suomen puolella taas voi ilmetä halukkuutta tehdä kauppaa alkoholipolitiikalla etujen hankkimiseksi esimerkiksi maataloudelle EY:n alueella.

Taloudellisen yhdentymisen aiheuttamat paineet näyttävät myös kelpaavan verukkeeksi, jolla perustellaan kotoisista, mm. taloudellisista, syistä aiheutuvia alkoholipolitiikan muutosvaatimuksia.

Suomen alkoholipolitiikkaan kohdistuu monia sekä ulkoisia että sisäisiä paineita, jotka liittyvät maamme osallistumiseen taloudelliseen yhdentymiseen. Hyvinvointipolitiikan jatkamisen yksi edellytys kuitenkin on, että maamme voi jatkaa alkoholipolitiikkaansa peruslinjaltaan kutakuinkin entisenlaisena.

Jorma Hentilä